

Kuba mení rovnostárske platy

Rovnostársky systém mzdového odmeňovania, ktorý na Kube desiatky rokov budoval Fidel Castro, už viac nie je udržateľný. Spreádzajú ho nízke platy, korupcia a plytvanie. Možno im predísť ak budeme platiť pracujúcim viac za lepšiu prácu, uviedol vysoký predstaviteľ ministerstva práce v rozhovore pre kubánske noviny Granma.

Carlos Mateu, štátny tajomník ministerstva práce ďalej uviedol, že mnohé štátne podniky už platové stropy zrušili. Podniky, ktoré tak neurobili musia platové stropy zrušiť do augusta tohto roku.

Podľa Mateua nový systém odmeňovania je v súlade s tézou „socialistického rozdeľovania“, ktorú často uvádza nový prezident Raúl Castro: „Každý podľa svojich schopností, každému podľa jeho práce“. Znamená to zmenu súčasného kubánskeho systému, založeného na Marxovej poučke komunizmu: „Každý podľa svojich schopností, každému podľa jeho potrieb“.

Bližšie informácie o novom systéme odmeňovania však ešte nie sú známe. Nie je jasné či úrady plánujú zvýšiť základné mzdy pre kvalitnejších pracovníkov, alebo či sa rozhodnú ísť cestou vyplácania bonusov za lepší pracovný výkon.

Mateu pre denník Granma uviedol, že bežní zamestnanci už nebudú pri odmeňovaní obmedzovaní žiadnymi platovými stropmi. Pokiaľ ide o manažérov, tu sa bude uplatňovať maximálny 30% nárast v prípade, že zverený pracovný tím dosiahne nárast produktivity práce.

Štát kontroluje na Kube viac ako 90% ekonomických aktivít. Napriek tomu, že väčšina Kubáncov dostáva bezplatné ubytovanie, vzdelanie, zdravotnú starostlivosť a potraviny na prídel, priemerná mesačná mzda na Kube dosahuje 408 pesos, čo je približne 380 korún slovenských.

Ukončenie uplatňovania platových stropov môže viesť k vytvoreniu skutočnej strednej triedy. Tento krok v budúcnosti potenciálne umožní otvorene akumulovať majetok. Avšak takéto rozhodnutie je v protiklade s doterajším chápaním rovnostárskej spoločnosti, ktorú počas 49 rokov pri moci presadzoval bývalý prezident Fidel Castro.

Zdroje: Granma, AP

Podmienky pre zmenu pozície EÚ voči Kube

Pred tým ako Európska únia pristúpi k zmäkčeniu pozície voči Kube a začne s vyjednávania o uzavretí dohody o ekonomickej spolupráci a rozvojovej pomoci, musí definovať jasné a merateľné kritériá na posúdenie zlepšenia v oblasti ľudských a občianskych práv na Kube.

Tento týždeň (vo štvrtok 19. júna 2008) Európska únia pristúpi ku každoročnému prehodnoteniu Spoločnej pozície EÚ voči Kube. Na pôde EÚ sa objavili hlasy volajúce po „normalizácii“ vzťahov s Kubou a začatí rokovaní o podpísaní dohody o ekonomickej spolupráci a rozvojovej pomoci medzi EÚ a Kubou. Kuba je jedinou krajinou zo skupiny ACP krajín (krajiný Afriky, Karibiku a Tichého oceánu), s ktorou EÚ takúto dohodu neuzavrela. Spoločná pozícia EÚ voči Kube z roku 1996 jasne stanovuje, že zintenzívnenie dialógu a spolupráce medzi EÚ a Kubou je podmienené dosiahnutím pozitívnych zmien v oblasti ľudských práv a politických slobôd na Kube.

Podľa názoru siete európskych mimovládnych organizácií, ktoré sa venujú Kube, nenastali na Kube žiadne významné zmeny v oblasti situácie ľudských práv, napriek tomu, že kubánsky režim sa tvrdo snaží predať imidž „novej, meniacej sa Kuby“.

Od oficiálneho nástupu Raúla Castra k moci, vo februári tohto roku, neustále prichádza mnoho správ o „zmenách“ na ostrove. Kubánci pred nedávnom získali „právo“ navštevovať pláže a hotely vo vlastnej krajine, „právo“ kúpiť si mobilný telefón a počítač, „právo“ kúpiť si hnojivá pre svoju pôdu. Kubánska vláda podpísala Medzinárodný dohovor o občianskych a politických právach a Medzinárodný dohovor o ekonomických, sociálnych a kultúrnych právach. Svet na tieto správy reagoval veľkou vlnou optimizmu a nádeje, že čoskoro nastanú zmeny, ktoré umožnia Kube stať sa slobodnou a demokratickou krajinou. Žiaľ, fakty ukazujú, že sa tak nedeje.

Počas prvých piatich mesiacov tohto roka režim zadržal a odsúdil 22 disidentov, 13 z nich je naďalej vo väzení. Medzi dôvodmi odsúdenia sú tradičné vážne obvinenia o potenciálnej nebezpečnosti, útoky proti štátu, či stretávanie sa s podvratnými živlami. Skutočnými dôvodmi na zatknutie a odsúdenie však boli pokojné demonštrácie, publikovanie článkov o nedostatočných životných podmienkach v niektorých oblastiach, či kontaktovanie sa s disidentmi. Len nosenie trička s nápisom Abajo Fidel (Preč s Fidelom) zaručuje jeho nositeľovi odsúdenie na dva roky väzenia.

Podmienky vo väzniciach na Kube naďalej zostávajú neludzské. Vo väzniciach chýba základná hygiena, pretrvávajú násilie, nedostatok stravy a pitnej vody, čo vytvára podmienky pre vypuknutie epidemických ochorení a vážnych zdravotných problémov ako sú tuberkulóza a ochorenia tráviaceho systému. Kuba naďalej odmieta prístup k väzňom svedomia Medzinárodnému výboru Červeného kríža a iným humanitárnym a ľudskoprávnym organizáciám.

V uplynulých týždňoch bola na Kube spustená verejná kampaň, ktorá obviňuje členov opozície a občianskych aktivistov z udržiavania kontaktov s teroristickými organizáciami. Vláda poskytla televízii fotografie a videonahrávky aktivistov, ktoré dokumentujú ich súkromný život. Poslanci kubánskeho parlamentu navrhli posilnenie Zákona 88 (Zákon na ochranu národnej nezávislosti a hospodárstva), zákona ktorý sa rutinne používa proti disidentom. Podľa tohto zákona môžu byť odsúdení až na 20 rokov väzenia za akúkoľvek činnosť, ktorú možno považovať za protirevolučnú.

Sme presvedčení, že prípadná zmena postoja EÚ voči Kube musí byť podmienená zmenou správania kubánskeho režimu voči vlastným občanom. Preto je nevyhnutné určiť indikátory, ktoré umožnia posúdiť, či skutočne a v akom rozsahu nastala zmena v oblasti ľudských a občianskych práv na Kube.

Pred tým ako EÚ zmení svoj postoj, mala by zadefinovať jasné a merateľné kritériá, splnenie ktorých dá legitímne dôvody pre spoluprácu s kubánskym komunistickým režimom. Bez takýchto kritérií EÚ riskuje, že koná na základe individuálnych záujmov členských krajín či imidžovej kampane kubánskej vlády a nie na základe a dlhodobých cieľov.

Stanovisko vydala sieť európskych mimovládnych organizácií, ktoré sa venujú Kube: Človek v tísni, Česká republika; Christian Solidarity Worldwide, Spojené kráľovstvo; Fundación Hispano Cubana, Španielsko; Solidaridad con Cuba, Španielsko; Nadácia Pontis, Slovensko; Italian Helsinki Committee, Taliansko; Freedom and Democracy Foundation, Poľsko; Foundation for the Investigation of Communist Crimes, Estónsko; Association for Democracy, Rumunsko; Asociación de Iberoamericanos por la Libertad, Španielsko; Freedom House, Maďarsko